

4 éves a Klézsei Anyanyelvi Tábor

Augusztus 9-18. közötti napokat ismét a moldvai Klézsén és Székelyföldön tölthettük. A tábor résztvevői radnótis tanárok: Balassa Erzsébet, Etédi Emőke, Laukonidesz József, Monostori Zsuzsa és Morvai Éva; egy volt diákunk, Hrabák Zita és a 9.A osztály (osztályfőnök: Morvai Éva) néhány diákja.

A szokásoknak megfelelően délelőttönként foglalkozásokat tartottunk a Klézséről és Forrófalváról érkező általában 30-60 gyereknek. A kézműves, tánc, anyanyelvi, matematikai foglalkozásokat a gyerekek életkorának megfelelően próbáltuk alakítani, hiszen a legkisebb 5, a legnagyobb 16 éves volt.

Délutánonként kirándultunk: Csíkban a Csángó Rádióban riport készült a táborról; elmentünk Trunkra és Diószénbe; jártunk Külsőrekecsinben, ahol megnéztük a részben radnótis szülők anyagi segítségével is felépített Magyar Házat, és beszélhettünk az ott tanító kollégákkal; Lábnyikban szintén találkozhattunk az ottani Magyar Házban tanító csíkszeredai tanárnővel; Pusztinán Dr. Nyisztor Tinka fogadott bennünket, és adott részletes tájékoztatás a csángók helyzetéről, megmaradásuk feltételeiről.

Budapest, 2010. október 14.

Etédi Emőke

Iskolánk diákjai közül hatan (név szerint Egri Zsófi, Honti Sári, Pham Diem Hang, Pünkösti Noémi, Temesvári Fanni és Balla Kristóf) vettünk részt az idén negyedszerre megrendezett Klézsei Anyanyelvi Táborban. A hosszú útra hajnali 4-kor indultunk, és 22 órakor érkeztünk meg. Délelőtt foglalkozások, délután kirándulások a környéken, hazafele úton városnézések: több száz fotó készült, de a személyes élmények méginkább emlékeztetések maradnak.

Balla Kristóf, 9.A

Moldva 2010

Végre megérkeztünk. Kiszálltunk a kocsiból, és jól hangzana, ha azt írnám, csodálatos érzés volt, amikor először megpillantottam a Magyar Házat, de igazából semmit nem láttam - éjjeli 11-re értünk Moldvába, sötét volt, és mindenki csak egy kiadós alváásra vágyott.

Másnap reggel - még mindig elég kómásan - lebattyogtunk reggelizni, és rögtön jöttek a gyerekek; két kislány, Adela és Anna. Utánuk sorjában érkeztek a többiek is, már első nap összegyűlt 15-20 gyerek, mindegyikük kedves és jószívű, még nem is ismertek minket, de máris szerettek.

Minden délután, amikor a gyerekek már elmentek, kirándulásokat tettünk a közeli falvakba, valamint megmásztuk a Klézse környéki hegyeket, miközben bácsi András mesélt a csángók történetéről és életéről.

Elmentünk hirdetni a tábort a faluba, nagyon érdekes volt belülről látni az udvarokat, egy-egy percre belepillanthattunk a helyiek életébe. Engem a legjobban az egyik kilenctagú család fogott meg; hat fiú gyerek volt és egy lány. A fiúk közül a két nagyobb már dolgozott - amikor náluk voltunk, éppen székérrrel érkeztek meg a munkából -, de a tábor miatt édesapjuk adott nekik pár nap „szabadságot”; így az egyik kisebb fiú és a kislány rendszeresen járhattak hozzánk.

Sokan voltak, aki már évek óta járnak a táborba, és leveleznek is velünk a www.klezse.ro című weboldalon. Néha nagyon meglepő volt beszélgetni a csángó gyerekekkel vagy felnőttekkel, mert pár szót egészen máshogy ejtenek, vagy teljesen mást mondanak helyette. A lányt cinkának, a fiút ricskónak nevezték, csak hogy két esetet említsek.

Ezek a gyerekek tényleg tele vannak szeretettel; Alexandra többünknek szedett virágot, Pavel fagyöngyből készített nekünk karkötőt, Ankucától pedig egy szép kis rajtot kaptam. A nagyobbak folyton segítettek a kicsiknek, és fordítottak, ha valamelyikük nem beszélt magyarul. Az egyik legvirgoncabb kisfiút is rá lehetett venni néhány szó megtanulására; ha mi tanultunk románul, ő tanult magyarul. Így hát ebben a táborban azt is megtanultam, hogy mondják azt románul: „Nem beszélek románul”.

Egyik délután Noémi és én hátramentünk játszani a gyerekekkel, és egészen befogadtak maguk közé, Noémi felmászott velük együtt a kerítésre gyümölcsöt szedni, és nekem is dobáltak többé-kevésbe érett szilvákat. Folyton azt kérték, hogy fotózzuk le őket; Markót, ahogy éppen ugrik le a hintáról, vagy Robit szilvaevés közben. Azon a napon el is kísértük őket egy darabon, de nem egészen a templomig, mert elképesztően meleg volt. Markó nem beszélt annyira jól magyarul, de nagyon lelkes volt; ha nem tudott valamit, megkérdezte a nagyobbakat,

mindenképp meg akarta értetni magát velünk. Amikor az úton álltunk búcsúzkodva, hallottam, ahogy románul kérdez valamit Andreától, majd csillogó szemmel fordul hozzánk: „Holnap találkozunk!”.

Érdemes volt elmenni Moldvába; mindent megért, hogy megismerhettem ezeket a gyerekeket, és meg is szerethettem őket. Mert nem lehet őket nem szeretni.☺

Egri Zsófi, 9.A

Moldva

Augusztus 9-én hajnalban indultunk útnak Csángóföld felé. Az út hosszú volt és fárasztó. Másnap kora reggel a gyerekek már a kapuban álltak és minket vártak. A legmeglepőbb dolog talán a közvetlenségük volt, még nem is ismertek minket, de rögtön kézen fogtak, ölelgettek és kérték, hogy játsszunk valamit. A nagyobbak jól, érthetően beszéltek magyarul is, és segítettek tolmácsolni az apróbbaknak. Az egyik legjobb érzés az volt, mikor egy kicsit sikerült rávenni, hogy szólaljon meg magyarul. Persze olyanok is akadtak, akik inkább minket tanítottak románul.

Jártunk a Táltos-hegyen, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt Klézsére és a környező falvakra. Elmentünk Pusztinába, ahol Dr. Nyisztor Tinka mesélt nekünk a faluról. Sétáltunk a patakban és gátat építettünk. Rengeteg szép helyen jártunk, nehéz így egybe foglalni. Visszatérve a gyerekekhez, nem jó, ha van kedvencünk, de nekem még is lett két kedvencem is. Az egyik egy kicsi fiú, Pável; aki volt, hogy csak jött utánam, megkérdeztem, mit szeretne, de ő csak nézett rám a kék szemével, és amint elindultam, jött mögöttem, utolsó nap még ajándékot is adott. A másik kedvencem Mirela volt. Ő egy tündéri kis cserfes lány, nagyon egyszerű teremtés, de végtelenül szeretetre méltó. Mint már említettem, nagyon nehéz ennyi élményt összegyűjteni és megfogalmazni, így csak azt mondhatom, hogy minél többen menjetek azért, hogy megérthessétek miről is van itt szó.

Honti Sári, 9.A

Egy élmény, amit örökre a szívembe zárok

Bizony, nem minden nap ismeri meg az ember iskolája 'sötét oldalát'. Nagyon jó volt a suliban aludni, ám ez csak a kezdet. 9-én hajnalban elindultunk, csodálkozván, hogyan fért be ennyi minden a mikrobusz hátuljába. A 18 órás út nagy kihívást jelentett mindegyikünk számára, ám a látvány mindenért kárpótolt...

Mikor az első nap, reggel 9-kor megjelentek a gyerekek, mi még nem álltunk készen, így kicsit várniuk kellett ránk. 'Megjöttek a gyerekek!' - csengett a hang a fülemben, és a szívem majd kiugrott a helyéről, annyira izgatott voltam: végre megismerhetjük őket! Kicsit szégyenlősen bemutatkoztunk, játszottunk, egyre többen és többen érkeztek.

Így telt el több mint egy hét, de még milyen gyorsan! Minden reggel kakas keltett bennünket (illetve Emőke néni), és alig vártam, hogy újra láthassam a gyerekeket, játszhasak velük, énekelhessünk, taníthassuk őket.

Éva néninek köszönhetően minden nap finom ebédben lehetett részünk; délutánonként bejártuk a környéket, a környező falvakat, idén sem maradt el a Táltos-hegy. Ahogy ott fenn ültünk a simogató szélben, eszméletlen volt! Megismerkedtünk Duma András bácsival, történeteivel, és feleségével, Veronka nénivel, akinek a galuskája után máig áhítozom. Estéknént tartottuk a hosszan elnyúló megbeszéléseket, ahol megtárgyaltuk a következő nap programjait, előkészítettük a foglalkozásokat.

Vasárnap került sor az előadásra, amely nagyszerűen sikerült, táncoltunk, énekeltünk, csak úgy elrepült az a két óra. - Dobb-dobb. Dobb-dobb. Mi ez az érzés? Vasárnap van. Holnap látjuk őket utoljára. - Ahogy észbe kaptam, sajgott a szívem. Hogy tudnék elválni tőlük? Hogy tudnék elválni a mosolyuktól, kedvességüktől?

Hát eljött a pillanat. Ölelésbe borultunk, és megígértük egymásnak, fogunk még találkozni!

Rengeteg élményben lehetett részem ebben a 10 napban: dimbesdombos kilátás, hajnali keltés, játékok, kirándulások, Veronka néni galuskája, kenyérsütés.... Ezek mind olyan pillanatok, amelyekért hálás vagyok, és ahogy a többiek is, remélem, hogy újra átélhetem őket!

Pham Diem Hang, 9.A

Emlékek

Emlékszem, nehezen aludtam el. Folyton a másnap járt az eszemben, és persze az örök kérdés táborok előtt, hogy mi fontosat hagytam otthon, no meg az se sokat segített, hogy a tesi órán használatos szivacsok elég kemények. Hiába, nem alvásra találták ki.

A hajnali négy óra mégis hamar eljött. Gyorsan felkeltünk, bepakoltunk a mikrobuszba, megállapítottuk, hogy senkit se hagyunk a suliban, majd elindultunk a napkeltébe. Az út gyönyörű volt, nagyon hosszú (csillagos ég alatt indultunk és csillagos ég alatt érkeztünk) és fárasztó. Miután megérkeztünk a Magyar Házba, úgy dőltünk le aludni, mintha előzőleg futottunk, nem pedig a buszban/kocsiban ücsörögtünk volna.

Másnap reggel épphogy megreggeliztünk, a kerítés előtt pár kíváncsi gyereket vettünk észre. Számítottunk erre, hiszen meséltek nekünk a tavalyiak, mégis, mikor megláttuk őket, kicsit megijedtünk (én legalábbis megijedtem). De aztán könnyen ment minden. Ismerkedős játékokat játszottunk, majd színeztünk és gyurmáztunk velük, s dél körül annak ellenére, hogy éhesek és fáradtak voltunk, s tudtuk, hogy másnap is lesz nap, mégis nehéz szívvel kísértük őket hazafelé.

A következő napokban szervezettebben tartottunk foglalkozásokat a forrófalvai, a klézsei és a budai gyerekeknek, készülve a nagy, záró előadásra, mely a tábor utolsó előtti napján volt és nagyon jól sikerült.

Nem tudom a tábor minden napját leírni, nem is lehetne (tekintve papír és időkorlátaimat), ezért kiemelek néhány emléket. Nem állítom, hogy ezek voltak a tábor legfontosabb, vagy legszebb pillanatai, de számomra sokat jelentenek.

Emlékszem, mikor együtt szedtünk a gyerekekkel szilvát a kerítésen állva. Mikor Emília a nyakamba ugrott, remélve, hogy el tudom kapni. Mikor úgy ugrottak ki a gyerekek a mikrobuszból és rohantak oda hozzánk, mintha nem egy napja, hanem legalább egy hónapja ismernénk egymást. Amikor szekéren, a szénakupac tetején ülve jutottunk el Veronkához, rábízva életünket Kristóf szekérvezetési tudományára. Amikor Kamillia, akit korábban sose hallottunk beszélni, megszólalt magyarul. Amikor szép lassan felmáztunk a Táltos-hegyre. Amikor Zsófival nem bírtuk abbahagyni a *Túl a vízen egy kosár* éneklését. Mikor nevetve lerohantunk a Táltos-hegyről. Amikor beálltunk a gyerekekhez táncolni, és nem nagyon tudtuk a lépést. Mikor a forrófalvaiak úgy furulyáztak, hogy azt lestük, mikor vesznek levegőt. Emlékszem, mikor számoltuk a hullócsillagokat és közben ettük a halvát (hmm). Mikor megtudtuk bácsi Andrásról, hogy mennyi üzenetet lehet egy anyagba varrni. Mikor Markó hatszor ugrott ki a hintából, csak hogy jól sikerüljön a kép. Mikor már csukott szemmel is le tudtunk menni a 10 centi széles, 30 centi magas lépcsőn komolyabb sérülés nélkül. Mikor a gyerekek új szavakat tanultak tőlünk és másnap is emlékeztek rájuk. Mikor azért fáj a kezünk, mert annyit integettünk. Mikor este megnéztük az *István, a király* csíksomlyói előadásáról készült felvételt, és másnap ott, a helyszínen mi énekeltünk belőle. Mikor világok találkozását láttuk (egy bácsit, aki a szekér hajtása közben mobiltelefonnal beszél).

Emlékszem, mikor szétnéztünk az etelközi domb tetején és belegondoltunk egy kicsit a történelembe.

Ezekre mind emlékszem, s még ezer dologra. Összességében ez a tábor olyan élmény volt, amelyet valószínűleg sosem felejtünk el.

PüNKÖSTI Noémi, 9.A

Klézsei Anyanyelvi Tábor

Nyáron tíz napra Moldvába, a Klézsei Anyanyelvi Táborba utazhattam.

Összesen tizenketten voltunk, hatan az osztályból, öt tanár, és egy egykori radnóti diák. Augusztus 8-án este az iskolában találkoztunk. Csak éjfél körül feküdtünk le, addig megbeszéltük a teendőket, és készülődtünk az útra. Másnap hajnali 4-kor keltünk. Egy bő óra múlva már a kocsiban ültünk. Nagy útnak néztünk elébe: majdnem 1000 km-t kellett megtennünk, nagyrészt a nem túl jó minőségű román utakon. Szerencsére sokszor megálltunk, és gyönyörű vidéken haladtunk át. Este 11 körül értünk a klézsei magyar-házba. Másnap reggel már jöttek is a gyerekek.

Minden nap 9-12-ig foglalkozásokat tartottunk nekik. Szókártyák segítségével szavakat tanítottunk, gyurmáztunk, hajtogattunk, de a gyerekek a legjobban a gyöngyfűzést szerették. Közben felkészítettük őket egy István királyos előadásra. 4-5 évestől 16-ig minden korosztály megtalálható volt. Mindannyian nagyon kedvesek voltak.

Délutánonként kirándultunk. Jártunk a szomszédos falvakban, a Táltos-hegyen, megsimogathattunk egy másfél hetes kutyakölyköt. Duma Andrást (bácsi Andrást), a magyar-ház vezetőjét és feleségét is meglátogattuk.

17-én ismét 4-kor keltünk, majd elindultunk hazafelé. 18 órára értünk Székelyudvarhelyre, a szállásunkra, addig több helyen is megálltunk, pl.: Csíksomlyóban, Csíkszeredában, ahol egy nagyon szép Makovecz templomot néztünk meg. Útközben borvizet is kóstoltunk.

Másnap folytattuk utunkat. Jártunk Korondon, ahol gyönyörű kerámiákat láttunk, Farkaslakán, Tamási Áron szülőfalujában, az író síremlékét is felkerestük. Fél 10 körül értünk az iskolához.

A legjobban az tetszett, hogy Klézsen sokan tudtak egész jól magyarul, és ők segítettek a többieknek, így mindenkivel szót tudtunk érteni. Nemcsak ők tanultak tőlünk, hanem mi is sok új dologgal találkoztunk. Megismerkedhettünk más környezetben élő gyerekekkel. Tanultunk egy-két román szót, és néhány csángó népi táncot. Tanárainkat is más oldalról ismerhettük meg.

Magyon jól éreztem magam, szívesen mennék még egyszer Moldvába.

Temesvári Fanni, 9.A